

nové služby, knihy, akce a další zajímavosti

Zkušební přístup
do hudebních databází

Karel Jaromír Erben v NDK

Tři otázky pro... Jiřího Vacka

Téma Vánoc a zimy ve službě
Ptejte se knihovny

Josef Stepling
– osvícený jezuita

Betlémy v Klementinu

e-zpravodaj Národní knihovny ČR

ročník 3 | číslo 6 | 2016 listopad – prosinec | beta verze
Dvouměsíčník

Adresa vydavatele a redakce:

Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 00 Praha 1,
IČ 00023221, DIČ CZ00023221
E-mail: e-zpravodaj@nkp.cz
Telefon: 221 663 279 (H. Vajnerová),
221 663 252 (S. Vondráková)

Výkonná redakce: *Hana VAJNEROVÁ, Soňa VONDRÁKOVÁ*
Redakční rada: *Irena MAŇÁKOVÁ (předseda), Jana HUŇOVÁ,*
Karolína KOŠŤÁLOVÁ, Petra ŠŤASTNÁ
Grafické zpracování: *Klára MICHÁLKOVÁ*

Příspěvky připravili: *Marie HAŠKOVCOVÁ, Kateřina HEKRDLOVÁ, Hana HLUŠIČKOVÁ, Markéta HRDLIČKOVÁ,*
Zuzana KOPEČNÁ, Jaroslav KOSTECKÝ, Karolína KOŠŤÁLOVÁ, Jan LUKAVEC, Jana ORLOVÁ, Petra ŠŤASTNÁ, Veronika URBANOVÁ, Jiří VACEK, Hana VAJNEROVÁ, Soňa VONDRÁKOVÁ

Obrazová dokumentace: Archiv NK ČR, *Eva HODÍKOVÁ*, NDK NK ČR, Odbor služeb NK ČR, Oddělení výstav NK ČR, *Jana ORLOVÁ*, Slovanská knihovna, Webarchiv NK ČR Wikipedia, www.cmes.cz, www.cnb.cz

e-zpravodaj NK ČR je dostupný na adrese:
e-zpravodaj.nkp.cz

Co je nového 3

Provozní doba od 23. 12. 2016 do 1. 1. 2017

Přihlaste se k odběru e-zpravodaje NK ČR!

Knižní novinky aneb v NK ČR knihy také vydáváme /
Soupis středověkých latinských rukopisů Národní knihovny ČR. Doplnky ke katalogu Josefa Truhláře

Zkušební přístup do hudebních databází

Květy v Klementinu

Představujeme 4

Discovery v katalogu

Karel Jaromír Erben v NDK

Budování tematických sbírek Webarchivu

Tři otázky pro... Jiřího Vacka,
bývalého ředitele Slovanské knihovny (1978-1992)

Zajímavosti a tipy 8

Co čte knihovník? / *O tichu ....*

Střípky z Archivu NK ČR /
Jak souvisí rok 1781 s nárůstem knihovnických fondů?

Téma Vánoc a zimy ve službě Ptejte se knihovny

Kalendárium aneb víte, že ...

Zveme vás 11

Josef Stepling – osvícený jezuita

Betlémy v Klementinu

Slavné stavby Františka Maximiliána Kaňky

Bulharské fondy a bulharistická činnost
Slovanské knihovny

Vánoční jarmark v Klementinu

Projekt Klementinum 190
– Tóny Babelu malbou

– Mezi řádky: dialog tance a hudby

Přihlášení k odběru e-zpravodaje:

<http://www.nkp.cz/o-knihovne/zakladni-informace/vydane-publikace/e-zpravodaj>

Titulní fotografie: Eva Hodíková

Betlém z Muzea betlémů Karlštejn, výstava v NK ČR, 2014

Co je nového**Provozní doba od 23. 12. 2016 do 1. 1. 2017**

O vánočních a novoročních svátcích bude provozní doba v Národní knihovně ČR omezená.

Celá knihovna bude uzavřena:

- od soboty 24. prosince do pondělí 26. prosince
- od soboty 31. prosince 2016 do neděle 1. ledna 2017

Provoz Všeobecné studovny bude ve dnech 27.–30.12. ukončen v 19.00 hod.

Provoz Slovanské knihovny bude ve dnech 23.12. a 30.12. ukončen ve 14.00 hod.

Běžný provoz knihovny bude zahájen 2. ledna 2017, více informací naleznete [zde](#).

Přihlaste se k odběru e-zpravodaje NK ČR!

Vážení čtenáři e-zpravodaje NK ČR, připravili jsme pro Vás možnost, jak vždy jednoduše a elegantně zjistit, že již vyšlo nové číslo e-zpravodaje NK ČR. Na stránkách e-zpravodaje nyní nově najdete sekci „Odběr e-zpravodaje NK ČR“. Zde můžete zadat e-mailovou adresu, na kterou si přejete dostávat zprávy související s e-zpravodajem.

S každým novým číslem e-zpravodaje Vám zašleme zprávu o obsahu nového čísla včetně anotací vybraných článků a odkazu na celé číslo. Z odběru e-zpravodaje se můžete kdykoliv odhlásit. V každém e-mailu, který od nás dostanete, najdete vždy možnost zrušit zaslání e-mailů souvisejících s e-zpravodajem NK ČR.

Věříme, že pro Vás informace o e-zpravodaji NK ČR budou zajímavé a budeme se těšit na Vaše komentáře, návrhy a připomínky.

Knižní novinky aneb v NK ČR knihy také vydáváme**Soupis středověkých latinských rukopisů Národní knihovny ČR. Doplnky ke katalogu Josefa Truhláře**

Catalogus codicum manu scriptorum Latinorum medii aevi qui in Bibliotheca Nationali olim Universitatis Pragensis asservantur. Additamenta ad catalogum Josephi Truhlář

Jindřich Marek – Michal Dragoun

Katalog, zahrnující i obrazovou přílohu, popisuje 79 středověkých latinských rukopisů Národní knihovny ČR zařazených do signaturních oddělení I až XV, jež byly získány po vydání katalogu Josefa Truhláře (dva svazky v letech 1905 a 1906). Dva z těchto kodexů byly napsány ve 13. století, valná většina ale pochází z období od 14. do první čtvrtiny 16. století. Mnoho z rukopisů je

bohemikálních. Z obsahového hlediska jsou zastoupeny všechny hlavní typy textů obvyklé v pozdním středověku.

Ve fondu přírůstků je možné vymezit dva větší provenienční celky. Prvním z nich jsou rukopisy, které se původně nacházely v knihovně Otokara Kruliše-Randy (1890–1958), továrníka, činovníka československých průmyslových svazů, bibliofila a šachisty. Většina z nich byla ještě předtím, než je získal Kruliš-Randa, součástí mikulovské dietrichštejnské knihovny, která byla ve třicátých letech 20. století prodána v aukcích. Druhým větším provenienčním celkem jsou rukopisy pocházející z knihovny minoritů v Českém Krumlově.

Knihy vznikla v rámci institucionálního výzkumu Národní knihovny ČR, Výzkum knižní kultury středověkých Čech, a autoři ji věnovali památce Josefa Truhláře (1840–1914).

Národní knihovna ČR, Praha 2016, 1. vydání. 696 stran. ISBN 978-80-7050-669-1

Soupis středověkých latinských rukopisů Národní knihovny ČR.

Doplnky ke katalogu Josefa Truhláře

Catalogus codicum manu scriptorum Latinorum medii aevi qui in Bibliotheca Nationali olim Universitatis Pragensis asservantur. Additamenta ad catalogum Josephi Truhlář

Jindřich Marek – Michal Dragoun

Na přední straně obálky knihy je iniciála C-erebrum, v níž sedící učenec (lékař) zkoumá baňku s močí, před ním na pulpitu je otevřená kniha. Medicinské spisy. I A 56, fol. 1r. (návrh obálky Alena Křesalová, NK ČR)

Zkušební přístup do hudebních databází

Do 7. 11. 2016 mají uživatelé NK ČR možnost vyzkoušet databáze RILM, které potěší především zájemce o hudební vědu. Databáze **RILM Abstracts of Music Literature with Full Text** nabízí přibližně milion stránek plného textu z více než 200 periodik z 50 zemí ve 40 jazycích, publikovaných od začátku 20. století do současnosti. Databáze **RILM Music Encyclopedias** je unikátní kolekce 41 historických i současných encyklopedií z let 1775-2015, které pokrývají témata z oborů muzikologie a etnomuzikologie v klíčových jazycích muzikologického výzkumu. Databáze jsou přístupné v rozhraní EBSCOhost na počítačích ve studovnách NK ČR i prostřednictvím vzdáleného přístupu. Více informací najdete na [webu NK ČR](#). V nabídce licencovaných databází je pro uživatele NK ČR přístupná až do roku 2017 databáze **RILM Abstracts of Music Literature**.

Dále mají příznivci opery možnost shlédnout až 500 hodin videozáznamů operních představení inscenovaných na světových jevištích v databázi **Music Online: Opera in Video**. A pro studenty interpretace klasické hudby jsou tu videozáznamy oper či tanečních představení v databázi **Music Online: Classical Performance in Video**. Zkušební přístup do obou databází trvá do 6. 11. 2016. V nabídce licencovaných databází je pro uživatele NK ČR přístupná databáze **Music Online**.

Květy v Klementinu

V malém výklenku na chodbě Klementina namísto hlavního vchodu byla do zdi zaklesnuta elektroizolovaná skříň. Věc, které si návštěvníci knihovny ani její pracovníci nikdy nevšimli, dokud elektrický proud proudil, jak měl. Pouze v kritických chvílích výpadku nastoupili elektrikáři, kteří ji otevřeli a provedli nápravu. Ovšem ani tyto vyvolení, kteří mohli bez rozpaků vstoupit do tajemství elektrických spínačů, netušili, co je za kovovou stěnou skryto. Teprve rekonstrukční práce, rozebrání rozvodny a její odstranění letos v dubnu odkryly neče-

kaně barevný svět, který zde nikým nepozorován kvetl. Na krátkou chvíli byl odhalen a zase se skryje. V tichu a temnotě své niky bude zachován, uzavřen novými technologiemi pro oči budoucích.

Potěšte se i vy několika záběry, které tyto, ve srovnání s ostatními malbami v Klementinu, prostě obrázky zachytily.

Představujeme

Discovery v katalogu

Mnozí z vás jistě zaznamenali, že v elektronickém katalogu přibilo nové vyhledávací okno – EBSCO Discovery Service NK ČR. O **multivyhledávací EDS** jste si mohli přečíst v e-zpravodaji již dříve ([číslo 1 z roku 2014](#)). Pro stručné připomenutí: jde o vyhledávač typu discovery, který nabídne výsledky z širokého spektra informačních zdrojů (od bibliografických databází, přes licencované plnotextové databáze, až po elektronické katalogy knihoven). V discovery službě NK ČR jsou integrovány elektronické katalogy **Národní knihovny ČR**, **Slovanské knihovny** a **Souborný katalog ČR** (v nich také najdete vyhledávací okno pro EDS) či digitální knihovny **Kramerius** a **Manuscriptorium**. Kromě nich lze prohledávat licencované plnotextové databáze, které NK ČR předplácí, či celou řadu dalších bibliografických databází.

Co vyhledávací okno umožňuje? Stručně řečeno: nabídne výsledky v rozhraní EDS na daný dotaz, a to buď v plných textech, nebo ve zdrojích dostupných v NK ČR (tj. v katalogích či licencovaných databázích), případně pouze v katalogích NK ČR. Tato možnost je nastavena jako základní. Z nabízených variant si můžete vybrat jednu, dvě či všechny tři, nebo také žádnou. Pak bude vyhledávání probíhat napříč všemi zdroji zahrnutými v indexu EDS.

NKC - Online katalog Národní knihovny ČR

Základní vyhledávání   Tematická mapa fondů   Tematické vyhledávání   Informace o bázi   Upozornění na dočasné omezení půjčování

Vyberte údaj pro vyhledávání: Všechny údaje

Zadejte slovo nebo slovní spojení:

Druh dokumentu: pouze dokumenty v češtině

Bližkost slov? Ne Ano

Pro další informace použijte tabulku [číslo 1 z roku 2014](#), tabulku [číslo 1 z roku 2014](#) a tabulku [číslo 1 z roku 2014](#).

Prohlášení rejstříků

Vyberte rejstřík k prohlášení:

Zadejte heslo k otevření rejstříků:

EBSCO Discovery Service NK ČR

Klíčová slova   vzdělávání dospělých

Plné texty   Dostupné v kolekci NK ČR   Pouze katalogy NK ČR

Vyhledávací okno se zadaným dotazem

Nové vyhledávání   Seznam dostupných časopisů a knih   Přihlásit se   Ochránka   Nastavení   Jazyk   Kontakt   Help (EN)   Nápověda (C)

Vyhledávání v informačních zdrojích **Národní knihovny ČR**   Hledání

Základní vyhledávání   Rozšířené vyhledávání   Historie hledání

Uspěšné výsledky

Aktuální vyhledávání

Najít všechny zadané poměry: vzdělávání dospělých

Rozšiřující podmínky

Používání elektronických předmětů

Hledat také v jiných textech článků

Omezující podmínky

Katalog Národní knihovny ČR/Souborný katalog ČR

Omezit na

Plný text

Recenzované

Katalog Národní knihovny ČR/Souborný katalog ČR

1837 Datum publikování

2016

Zobrazit další

Nastavené možnosti

Typy zdrojů

Všechny výsledky

Knihy (1 901)

Referáty z konferencí (90)

Elektronické zdroje (72)

eKnihy (42)

Časopisy (35)

Výsledky hledání: 1 - 10 ze 1,948

1. Vzdělávání dospělých : průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele / Jiří Plamínek

By: Plamínek, Jiří. Praha : Grada, 2014. 318 s. : il. ; 25 cm Language: Czech, Databáze: Katalog Národní knihovny ČR

Témata: adult learning; teaching methods; vzdělávání dospělých; methodological manuals; monographs; metodické příručky

Knihy

Lokace	Signatura	Dostupnost	Půjčeno do
NÁRODNÍ KONZERVAČNÍ FOND	II 161163	Dostupné	
SKLAD KLEMENTINUM	SF II 080127	Půjčeno	22/10/16
SKLAD KLEMENTINUM 3	54 F 101210	Dostupné	-

Zobrazit záznam v katalogu NK   **OBALKY KNIH**   Obsahy

Zobrazit záznam v Souborném katalogu ČR

2. Vzdělávání dospělých : průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele / Jiří Plamínek

By: Plamínek, Jiří. Praha : Grada, 2014. 336 s. : il. ; 25 cm Language: Czech, Databáze: Souborný katalog České republiky

Témata: adult learning; teaching methods; vzdělávání dospělých; vyučovací metody; monographs; methodological manuals; monographs; metodické příručky

Knihy

Lokace	Signatura	Dostupnost
NK ČR Praha	54 F 121161, SF II 084830	Dostupné

Zobrazit další (59)

3. Vzdělávání dospělých : průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele / Jiří Plamínek

By: Plamínek, Jiří. Praha : Grada, 2014. 336 s. : il. ; 25 cm Language: Czech, Databáze: Katalog Národní knihovny ČR

Témata: adult learning; teaching methods; vzdělávání dospělých; vyučovací metody; monographs; methodological manuals; monographs; metodické příručky

Knihy

Výsledky dotazu

V seznamu výsledků se zobrazí záznamy podle zadaných kritérií, která jsou vidět v levém sloupci (např. rozšiřující a omezující podmínky) a které lze podle potřeby měnit či doplňovat.

Do discovery služby EDS pro NK ČR byly nově přidány také odkazy na obálky knih a jejich obsahy, které jsou shromažďovány v rámci projektu **Obalkyknih.cz**. Můžete se tak podívat na obálku konkrétní knihy, která je ve fondu NK ČR či Slovanské knihovny, nebo dalších českých knihoven zapojených do **Souborného katalogu ČR**; případně nahlédnout do obsahu dané publikace.

V EDS je u záznamů z katalogů NK k dispozici také informace o aktuální dostupnosti publikace. Objednání se provádí přímo v elektronickém katalogu, kam se dostanete prostřednictvím odkazu **Zobrazit záznam v katalogu NK**. Odkaz se otevře v novém okně prohlížeče. Při objednávání více titulů se záznam v katalogu NK zobrazí vždy v tomto jednom okně, kde zůstane uživatel přihlášený.

1. Vzdělávání dospělých : průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele / Jiří Plamínek

By: Plamínek, Jiří. Praha : Grada, 2014. 318 s. : il. ; 25 cm Language: Czech, Databáze: Katalog Národní knihovny ČR

Témata: adult learning; teaching methods; vzdělávání dospělých; methodological manuals; monographs; metodické příručky

Knihy

Lokace	Signatura	Dostupnost	Půjčeno do
NÁRODNÍ KONZERVAČNÍ FOND	II 161163	Dostupné	
SKLAD KLEMENTINUM	SF II 080127	Půjčeno	22/10/16
SKLAD KLEMENTINUM 3	54 F 101210	Dostupné	-

Zobrazit záznam v katalogu NK   **OBALKY KNIH**   Obsahy

Zobrazit záznam v Souborném katalogu ČR

Aktuální dostupnost

Karel Jaromír Erben v NDK

„Zlato chtít snad pozlácovat,
slunce svíci osvěcovat,
duhu barvou domalovat,
sopku ohněm podpalovat,
démantův chtít tvrdost zvýšit,
obлакův chtít rychlost spíšit,
toť by bylo rozumnější,
nežli tvoje, pěvce Erbene,
písně chtít snad písni opěvovat.“

Tak oslavil mladý **Jan Neruda** v roce 1858 ve **„Hřbitovním kvítí“** oblíbeného básníka, prozaika, dramatika, překladatele, folkloristu, etnografa, sběratele, historika a archiváře **Karla Jaromíra Erbena** (* 7. 11. 1811 v Miletíně - † 21. 11. 1870 v Praze). Erbenova popularita v odborných kruzích od těch dob zůstává stejná: k Erbenovi se obrací stejně tak Julius Fučík jako F. X. Šalda. Letos slavíme 205 let od literátova narození.

Karel Jaromír Erben pocházel z Miletína ve východních Čechách. Vyrůstal v národnostně ryze českém prostředí. Narodil se do rodiny sadaře a ševce Jana Erbeny jako jedno z dvojčat, jeho bratr Jan však jako dvouměsíční nemluvně umřel. Rodiče byli nemajetní, proto Erbenovy životní začátky nebyly jednoduché. Od dětství vynikal Karel hudebním talentem. Během studií si přivydělával hodinami klavíru, které mu zajišťovaly skromný stálý příjem. Měl nadání na jazyky, což se projevilo již za studií na královéhradeckém gymnáziu, kde si hravě osvojil němčinu, a později k ní přidal perfektní znalost některých slovanských jazyků. Díky finanční podpoře mecenáše vystudoval práva, nicméně právnické praxi se věnoval pouze krátkodobě, protože bez konexí by ho na počátku kariéry neuživila. Již na právech se Erben pokoušel o první básně, hrdinské poémy a balady. Jednu z prvních pod názvem **Smolný var** roku 1834 otiskly **Květy české**.

Trvalé zaměstnání získal až v Královské české společnosti nauk a ve Vlasteneckém muzeu. Nízký stálý příjem, kterým byl od těchto institucí odměňován, umožňoval mladému právníkovi nezávislou existenci. Erbenova výborná znalost němčiny a schopnost četby starých písem mu otevřely dveře ke spolupráci s Františkem Palackým. Erben Palackému pomohl zejména při třídění rozsáhlého Svatováclavského archivu.

Dne 11. května 1842 se Karel Jaromír Erben ve Zdicích u Berouna poprvé oženil. Do manželského svazku vstoupil ještě jednou a z obou manželství vzešlo celkem pět potomků. Erben v pracovní pozici aktéra Královské české společnosti nauk hodně cestoval po Čechách, kde sbíral archivní materiály pro potřeby české stavovské obce a významných šlechtických rodů. Během badatelských cest začal pracovat na vlastním folkloristickém a etnografickém výzkumu. V únoru 1846 přijal Erben funkci asistenta Vlasteneckého muzea. Rozsáhlé bádání na českém venkově a systematický sběr lidové slovesnosti mu umožnil již v průběhu 40. let vydat první díla z oblasti lidové kultury, zpěvu a vypravěčství: **Písně národní v Čechách**, pohádky **O třech přadlenách** a **Dobře tak**.

že je smrt na světě. V roce 1845 vyšel první svazek Výboru literatury české. V tomtéž desetiletí se Erben seznámil s řadou významných osobností literatur a kultur jiných slovanských národů, začal se intenzivně věnovat překladatelství, a zároveň pronikl do společensko-politického života. Počínaje rokem 1847 se stal jednatelem Měšťanské besedy, od ledna 1848 zasedal ve sboru Matice české a v březnu 1848 byl přijat za mimořádného člena v Královské české společnosti nauk i do Archeologického sboru Vlasteneckého muzea. Krátkodobě vedl provládní Pražské noviny. Po rozehnutí kroměřížského sněmu a vyhlášení oktrojované ústavy rezignoval na funkci šéfredaktora provládních Pražských novin, stáhl se z politiky a intenzivně pokračoval ve své badatelské a literární práci. Za svého života přijal Erben ještě dvě významná zaměstnání, a sice funkci archiváře královského hlavního města Prahy a ředitele spojených pomocných kancelářských úřadů král. hl. m. Prahy. Z díla K. J. Erbena: Kytice, Dvě zpěvy staroruských, totiž, O výpravě Igorově, a Zádonština, Sto prstonárodních pohádek a pověstí slovanských v nářečích původních, Písně národní v Čechách, Bartošova Kronika pražská od léta páně 1524 až do konce léta 1530, Knížky šestery o obecných věcech křesťanských (životopis a vysvětlení obsahu), Prstonárodní české písně a říkadla, Mistra Jana Husi Sebrané spisy české, díl I – III (zdigitalizované jsou všechny díly), aj.

Budování tematických sbírek Webarchivu

Jak vznikají tematické sbírky?

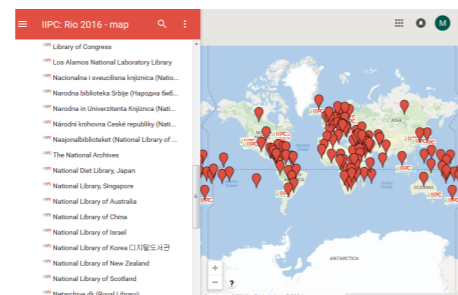
Jednou z linií akviziční politiky Webarchivu, vedle koncipování tzv. sklizní výběrových (shromažďování webových zdrojů na základě selekčních kritérií) a celoplošných (automatický sběr dat), je také budování tematických kolekcí. Kurátoři vyhledávají relevantní elektronické zdroje a sestavují soubory webových dokumentů, jež se vztahují k důležitým celospolečenským tématům, která rezonují v prostředí internetu. Jednak sledují plánované události, jako jsou volby či významná výročí, jednak reagují na aktuální situace, jako například povodně, útok na redakci Charlie Hebdo či migrační krizi. S anotacemi přibližujícími jednotlivé kolekce se můžete seznámit na stránkách Webarchivu. Způsob budování sbírek se částečně odvíjí od konkrétního tématu – sledujeme jak zdroje, vztahující se přímo k události (například weby politických stran kandidujících do voleb), tak mediální ohlasy, reakce profesních organizací (příspěvky na stránkách sportovních klubů týkající se olympiády), ale třeba i umělecké reflexe (akce pořádané Národní galerií nebo Národním památkovým ústavem u příležitosti výročí Karla IV.). S tím, jak jsme se zapojili do vytváření tematických sbírek – tzv. společných kolekcí (collaborative collections) na mezinárodní úrovni ve spolupráci s organizací International Internet Preservation Consortium (IIPC), jsme vás seznámili v předchozím e-zpravodaji NK ČR. Tentokrát se podrobněji zaměříme na metodiku budování mezinárodní kolekce, a to na příkladu sbírky věnované olympiádě a paralympiádě v Riu - 2016 Summer Olympics and Paralympics.

Společná sbírka Rio 2016

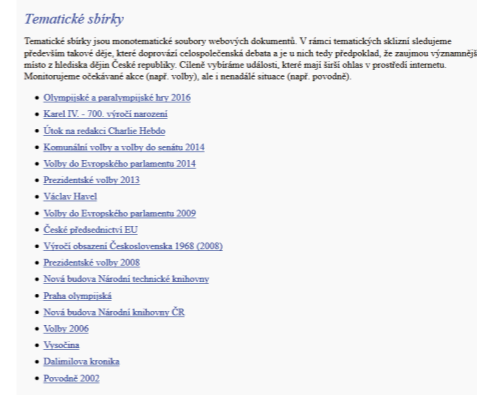
Sběr elektronických zdrojů probíhal v 5 etapách: první sklizeň se konala ještě před zahájením her, druhá v průběhu olympiády a třetí po jejím ukončení. Čtvrtá se zaměřila na dění během paralympiády a pátá vznikala po jejím závěru. Archivovány byly jak celé webové stránky, tak jednotlivé články a novinové zprávy, blogy či facebookové a twitterové profily. Sledovali jsme stránky zdrojů vzniklých u příležitosti olympiády, ohlasy v masmédiích i specializovaných periodikách, weby sportovních asociací i jednotlivých sportovců, snažili jsme se pojmout nejen atmosféru a sportovní výsledky her, ale i jejich společensko-ekonomický kontext. Pestré bylo také obsahové zaměření zdrojů – vedle stránek se sportovní tematikou byly do archivace zahrnuty i zdroje vztahující se k problematice dopingů, k genderovým otázkám, životnímu prostředí, viru Zika, ale také například k fanouškovským aktivitám nebo počítačovým hrám. Vzhledem k tomu, že členové IIPC pocházejí z 33 zemí a na olympiádě bylo zastoupeno kolem 200 států, konsorcium vyzvalo k účasti na projektu kromě svých členů i veřejnost. Z doposud publikovaných zpráv vyplývá, že se zapojilo 76 zemí, 170 nominací pochází od veřejnosti, přibližně 4800 URL adres (tzv. semínek) poskytly členské instituce IIPC. Pro srovnání připomeňme, že při archivaci zdrojů věnujících se zimním olympijským hrám v Soči v roce 2014 bylo nashromážděno 1054 semínek. Cílem kolekce byla snaha o široké pokrytí zdrojů jednotlivých států i o zachycení různých aspektů olympijských a paralympijských her, umožňující v budoucnu co nejucelenější pohled na tuto významnou sportovní událost.

Význam tematických sbírek do budoucna

Hodnota tematických sbírek spočívá v shromažďování relevantních zdrojů uspořádaných podle určitých kritérií. Jejich význam roste s proměňující se strategií webových archivů. Zatímco dříve se instituce soustředily na sbírání a uchování co největšího objemu dat z proměnlivého prostředí internetu, nyní si stále více uvědomují, že pro další vědecké a výzkumné účely budou mít hodnotu zejména data strukturovaná, organizovaná do větších logických celků. Vedle tematických sbírek plánuje Webarchiv vytváření kolekcí datových souborů, které nebudou podmíněné aktuálností či časovým vymezením tématu. Budování těchto rozsáhlých kolekcí, včetně platformy, umožňující jejich efektivní využití, je proto jednou z důležitých strategií Webarchivu.

Mapa nominací do společné kolekce IIPC 2016 Summer Olympics and Paralympics

Tematické sbírky Webarchivu

Tři otázky pro... Jiřího Vacka

bývalého ředitele Slovan-
ské knihovny (1978–1992),
odborníka na rusistiku, rus-
kou, ukrajinskou a běloruskou
emigraci v letech 1918–1945,
na dějiny Slovan-
ské knihovny, českou kulturu a literaturu
a pragensie.

Nedávno vyšla kniha Vašich vzpomínek zaměřená zejména na působení ve Slovan- ské knihovně. Co Vás přivedlo k jejímu sepsání?

K zachycení vzpomínek mě vyzval v říjnu roku 2014 ředitel Slovan-
ské knihovny Lukáš Babka spolu s bývalou ředitelkou Milenou Klímovou. Již předtím mě k tomu vybízela kolegyně Daniela Léharová, ale teprve když mě L. Babka přesvědčil, že mohu takto nejednu skutečnost z minulosti knihovny zachránit před zapomením, již jsem neotálel a začal pracovat na knize pojaté jako „mozaika vzpomínek“.

Jste proslulý svou pamětí. Psal jste si někdy deník, který byste při psaní memoárů využil, nebo jste to prostě nepotřeboval?

Nikdy jsem si nepsal deník, takže jsem byl odkázán na svou paměť, naštěstí nikoli pouze na ni. Svůj text jsem proložil četnými citacemi z rozmanitých tištěných či dosud neuveřejněných pramenů. Snažil jsem se zejména vyvarovat případných nepřesností: cennou pomůckou pro mne z tohoto hlediska představoval Zpravodaj Státní knihovny z šedesátých až osmdesátých let. Lituji jen, že se v mých vzpomínkách, zalidněných množstvím tvář a osudů, nedostalo na řadu dalších osob spoluvytvářejících v minulosti historii a atmosféru knihovny. Nepodařilo se mi totiž nalézt záchytný bod v podobě nějakého zajímavého, byť i zdánlivě podružného detailu, který by jim dodal životnosti a lidského rozměru a přiblížil je tak i nezúčastněnému čtenáři.

Ve Slovan- ské knihovně jste prožil prakticky celý svůj dospělý život. Dá se stručně vyjádřit, jak se za tu dobu proměnila knihovnická profese? A vnímáte nějaké změny i v oblasti slavistiky?

Vzpomínám na svá školní léta, kdy jsem intenzivně využíval tzv. Husovu knihovnu v městě mého dětství, Polné. Tato knihovna zavedla již v roce 1930 jako vůbec první v tehdejší Československu na svou dobu revoluční novinku – volný přístup čtenářů ke knihovním fondům. Avšak teprve po mnoha desítkách let nastala se zaváděním osobních počítačů a jejich připojení na internet doba rozsáhlé samoobsluhy čtenářů a uživatelů nejen ve veřejných knihovnách, ale i knihovnách odborných a vědeckých.

Knihovnická profese prošla u nás po roce 1989 zásadní proměnou v souvislosti se zavedením moderních knihovnických a informačních technologií. Pro mladou generaci, která je zvyklá mít vše, co hledá, okamžitě k dispozici na displejích svých telefonů, je rozsah této změny naprosto nepředstavitelný. Převratnou změnu prodělaly všechny základní knihovnické činnosti: od akvizice přes zpracování fondů až po služby uživatelům. Zejména s digitalizací dokumentů je spojena do té doby netušená kvalita jejich zpřístupňování, nelmuvě již o ochraně a prodloužení životnosti originálů.

Pokud jde o slavistiku, provázejí proměny tuto vědní oblast v podstatě po celou dobu její více než dvousetleté existence, především v souvislosti s mezními léty evropských dějin. V minulém století to byly roky 1918, 1945, 1968, 1989. První z mezinárodních slavistických sjezdů, které se konají v pětiletých intervalech, nesl ještě oficiální označení I. sjezd slovanských filologů (1929), počínaje druhým sjezdem však přistupuje k lingvistické a literárněhistorické tematice i širší tematika kulturněhistorická a společensko-právní, dále pak filozofické, náboženské, politické a společenské myšlení u Slovanů a tematika historická vůbec. Vycházela-li Slovan-
ská knihovna při budování svých fondů od samého počátku ze širokého pojetí slavistiky, pojímajícího jak filologické disciplíny a etnologii, tak rozmanitou tematiku historickou, a snažila-li se přitom zachovávat absolutně apolitické hledisko, ukázal se tento přístup jako nanejvýš prozíravý. Například jestliže se, dejme tomu, v osmdesátých letech zaměřoval zájem uživatelů knihovny více na tematiku literárněvědnou, po roce 1989 začaly být intenzivně využívány knihovní fondy vztahující se k novodobým dějinám.

Na závěr: kdybyste měl jednou větou shrnout, co Vám po více než padesát let Slovan- ská knihovna dávala (a dává), jak by zněla?

Určitě především potěšení z práce – díky tomu se pro mne do jisté míry stíral předěl mezi pracovní dobou a volným časem, a rovněž dobrý pocit ze skutečnosti, že na pracovišti panovaly převážně dobré lidské vztahy a že jsem se od svého nástupu do zaměstnání trvale nacházel ve společnosti lidí mně po všech stránkách blízkých.

Zajímavosti a tipy

Co čte knihovník?

O tichu ...

Jan Lukavec

„Ponořte se do ticha a objevte nový vztah k světu tím, že se od něj odstříhnete,“ radí esejista a spisovatel Iyer Pico (*1957) ve své knize Umění ticha. Zážitek z cestování do nikam. Autor se v této své první česky vydané knížce věnuje radosti z ticha, na které ho upozornil světoznámý písničkář Leonard Cohen. Jím inspirovan se rozhodl „cestovat nikam“ a najít tak svou vnitřní rovnováhu. Cesta k ní spočívá v tom, že se člověk prostě snaží pečovat o své nejbližší, dobře zvládat práci a celkově udržovat vyvážený směr v tomto stále se zrychlujícím světě. K tomu mají napomoci meditace a stanovení hranic v používání digitálních technologií. Autorovy rady přitom nejsou nijak radikální, ani jeho požadavky přehnaně náročné. Neříká, že máme odejít na pustý ostrov a tam trýznit svoje tělo přísnými posty a pokáním. Naopak, deklaruje, že mu nejde ani o zbožnost ani o sexuální abstinenci.

Picova kniha volně souvisí s tzv. Slow Movement, které se vyvinulo z hnutí Slow Food. Jeho členy spojuje posun náhledu na každodenní činnosti ve smyslu jejich zpomalení, užívání si pomalého času jako protipólu a reakce na výkonnostní a hektický životní styl uvnitř spotřební společnosti. Popularizátorem hnutí je mimo jiné **Carl Honoré** (viz [článek na iLiteratuře.cz](#)). Mnozí další autoři ovšem tento obecný koncept rozpracovávají a uplatňují i na jednotlivé oblasti lidského života, takže vycházejí nejen knihy o „pomalém“ vaření a dietě, ale i výchově, cestování, vědě, fotografování nebo pomalém čtení. Podle spisovatele **Alexandra Olchowského** chovat se v duchu „Slow reading“ znamená konzumovat nenáročně čtivo uvolněným tempem pro radost, náročnými texty se zabývat pomalu pro získání vhledu, a také obecně číst lokální literáty a budovat komunity kolem místních knihoven.

Jak Picova kniha do tohoto kontextu zapadá? Rozhodně se nesnaží o hlásání nějaké ideologie. Autor zdůrazňuje čistě osobní prospěch, který čtenář může z propagovaného životního stylu získat. Dává si přitom pozor, aby jeho doporučení nebyla příliš přísná, jako by se bál vznášet absolutistické nároky. Někdo by jej snad mohl kritizovat, že se v tom příliš podbízí většinovému vkusu čtenářů, my ale spíše oceňujeme realističnost, s níž ke svým současníkům přistupuje. Ano, vyzdvihnout u něj můžeme právě celkovou umírněnost, s níž se vyhýbá podivným extrémům a polovičatostem. Třeba zmíněného Carla Honorého, který proto, aby mohl prožít čtyřhodinovou večeři, klidně řídí auto nedovoleně vysokou rychlostí, a jako nástroj pomalého životního stylu (spojeného s možností sejít se s někým osobně) mu paradoxně slouží letadlo. I když chudý Afričan by asi těžko chápal, proč i Pico

nacestěknitřní harmonii potřebuje elektrický pás nabíjení. Pro něj ovšem kniha určena není. Napsána je pro západní blahobytné publikum, a to tak stručně a přístupně, že z hlediska citované Olchowského škály se pohybuje na pomezí konzumního čtiva a náročnější literatury: dá se číst pro získání vhledu stejně, jako pro radost...

Iyer Pico: *Umění ticha. Zážitek z cestování do nikam*. Přel. Markéta Schubertová, Noxi, Bratislava, 2016, 82 s.

Carl Honoré: *Chvála pomalosti: jak celosvětové hnutí vyzývá na souboj kult rychlosti*. 65. pole, Praha, 2012, 296 s.

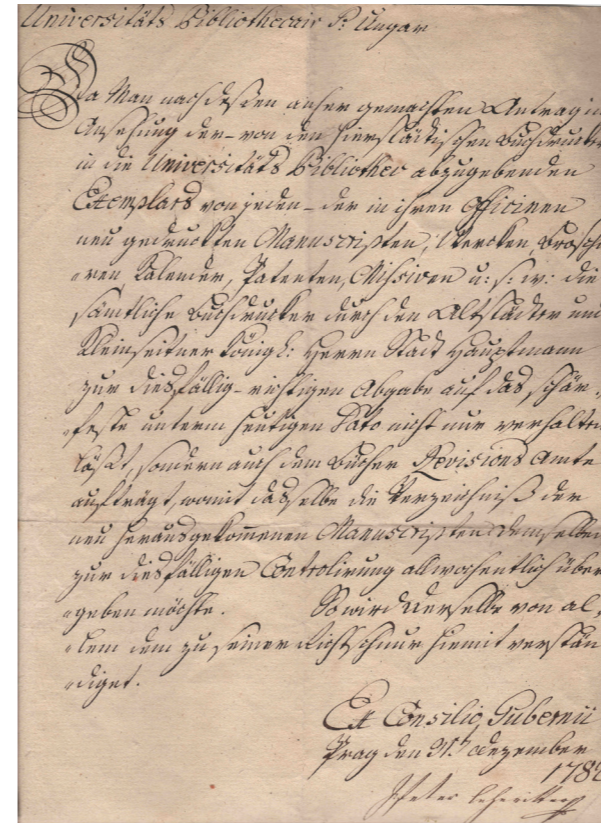
Střípky z Archivu NK ČR Jak souvisí rok 1781 s nárůstem knihovních fondů?

Kateřina Hekrdlová

Konec roku 1781 byl ve znamení dvou událostí, které měly podstatný vliv na nárůst knihovního fondu c. k. Veřejné a universitní knihovny. První z nich souvisela s církevními reformami císaře Josefa II., které začaly na jaře následujícího roku. Dne 29. listopadu 1781 nařídil panovník dvorské kanceláři sepsat v dědičných zemích všechny kláštery, které se nezabývají veřejně prospěšnou činností, jako je školství a vyučování, věda, péče o staré a nemocné, zemědělství či řemesla. Tyto kláštery, především rozjímavých a žebravých řádů, chápal císař jako „neužitečné instituce, které jsou břemenem pro poddané“. Dvorským dekretem z 12. ledna 1782 bylo vyhlášeno jejich zrušení. Kromě klášterů se rozhodnutí o zrušení následně dotklo i náboženských bratrstev, biskupských a řádových seminářů a velkého množství kostelů a kaplí. Veškerý majetek zrušených institucí byl zabaven, prodán v dražbách a po zaplacení dlužných pohledávek převeden do nově vytvořeného náboženského fondu, z něhož se hradily církevní potřeby, např. vyplacení příspěvků řeholníkům, jeptiškám a sluhům zrušených klášterů.

Klášteřních knihoven a archivů se to však netýkalo. Dekret dvorské komise z 20. května 1782 přikázal veškeré knihy a archiválie zrušených klášterů v Čechách svést do pražské univerzitní knihovny. Přestože bylo později rozhodnuto, že přednostní právo výběru ze zabavených knih a archiválií mají vídeňská Dvorská knihovna a Dvorský a státní archiv, zůstaly tisíce knih ve fondu pražské univerzitní knihovny.

Druhá událost se váže k datu 21. prosince, kdy nařízením českého gubernia získala pražská univerzitní knihovna jako první v rakouské monarchii právo na jeden bezúplatný povinný výtisk každé knihy vydané pražskými tiskaři a nakladateli. Zásluhu na tom měl klementinský bibliotékař Karel Rafael Ungar. V praxi však toto nařízení příliš nefungovalo, protože o rok později, 31. prosince 1782, posílá gubernium Ungarovi dekret, který pražským tiskařům opětovně nařizuje odevzdávat knihovně jeden výtisk „rukopisů, brožur, kalendářů, patentů, missivů atd.“. Dále bylo Knižnímu reviznímu úřadu nařízeno posílat knihovně seznamy vytištěných knih kvůli kontrole.

Dekret gubernia z 31. 12. 1782 nařizující pražským tiskařům zasílat jeden výtisk univerzitní knihovně.

Téma Vánoc a zimy ve službě Ptejte se knihovny

Blížící se zimní měsíce s sebou každoročně přináší otázku na průběh tohoto období. Bude letošní zima bílá a zažijeme Vánoce jako malované? To bohužel nedokážeme předpovědět, ale naši předci uměli vypořádat se s chováním přírody v průběhu zimy, jaké bude pravděpodobně období následujícího jara a léta.

Obecně lze říci, že pokud byla ta pravá zima – tedy pokud mrzlo a sněžilo, mohli se lidé dočkat hezkého jara a dobré úrody. Pranostiky říkají:

„Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok nato běží.“
„Jaké zimy v prosinci – taková tepla v červnu.“

A naopak, pokud byly zimy, a především měsíc prosinec, teplé a na blátě, jaro neslibovalo nic příjemného.

„Vánoce na blátě, Velikonoce na sněhu.“

„Vánoce v jeteli – Letnice na sněhu.“

Velmi hezká pranostika se váže také přímo ke Štědrému dni: „Je-li na Štědrý večer nebe hvězdnaté, bude rok úrodný.“

Vánoce byly pro naše předky důležité nejenom pro předpovídání, jaké budou následující měsíce, ale měly také hlubokou duchovní symboliku. Je však třeba si uvědomit, že křesťanské Vánoce, jak je známe dnes, navazují na mnohem starší pohanské svátky. Ty uctívaly období Vánoc jako čas zimního slunovratu, kdy se „rodí slunce“ a nastává obrat k létu. Existují také názory, že Vánoce navazují i na římské saturnálie, což byly

svátky, které začínaly 17. prosince a trvaly pět dnů. Během těchto svátků ustal běžný život plný povinností, a místo toho se lidé bavili, veselili a navzájem se obdarovávali. V tyto dny byli také otroci rovni svým pánům.

Vánoce a Štědrý den máme dnes spojené především s chvílemi, kdy trávíme volný čas se svými nejbližšími. Ale vězte, že tomu tak vždy nebylo. Štědrý den byl jako den pracovního klidu uzákoněn teprve v roce 1990, do té doby bylo sváteční volno pouze 25. a 26. 12.

Užijte se tedy letošní sváteční dny a nezapomeňte se o Štědrém večeru podívat na oblohu.

Použité dotazy z archivu služby Ptejte se knihovny:
<http://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/vanoce-1>
<http://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/pranostika-k-vanocum>
<http://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/puvod-vanocnich-svatku>

Kalendárium aneb víte, že ...

... před 235 lety, 1. 11., vydal **Josef II.**

Habsburský, císař Svaté říše římské

a nekorunovaný český král, **Patent**

o zrušení nevolnictví. Josef II. byl panovníkem,

který pokračoval v osvícenských reformách své matky Marie Terezie. Zasadil

se mimo jiné o toleranci náboženství, omezení cenzury,

reformování a uvolnění školství a církevní kontroly. Patent

o zrušení nevolnictví zbavoval poddané přímé závislosti

na vrchnosti. Podle patentu se mohli poddaní

svobodně odstěhovat bez souhlasu majitele panství,

svobodně uzavírat manželství, svobodně nakládat

se svým majetkem (prodávat jej či zadlužovat) nebo

svobodně vybírat povolání pro své potomky. Dříve

v podobných situacích potřebovali výhradní souhlas

majitele panství, k němuž „náleželi“.

Důležitou součástí reformy byla také možnost

vykoupit se z poddanství. To navíc přinášelo možnost

zbavit se robotní práce, kterou Josef II. omezil na 3 dny

v týdnu v období žní. Robotní povinnost byla ještě

upravena v roce 1789 v berní a urbární reformě, která

robotu povolovala za mzdu. Po smrti Josefa II. však

byla tato úprava urychleně zrušena a robot existovala

ještě do roku 1848, kdy byla postupně za náhradu

rušena.

Reforma měla za následek přesun části obyvatelstva

do měst za prací, což podněcovalo průmyslovou

revoluci. Příchod vesnických obyvatel do větších

měst také posiloval zastoupení českých mluvících lidí s

původní českou kulturou a tradicemi. Z tohoto

fenoménu čerpal v budoucnosti i český národní

obrození.

... před 155 lety, 1. 11., byla v **úřadech a ústavách pražské obce zavedena čeština jako úřední jazyk**.

... před 95 lety, 5. 11., bylo v Nuselském údolí **slavnostně otevřeno Divadlo Na Fidlovačce**, tehdy pod názvem **Tylovo divadlo v Nuslích**. V místech, kde divadlo dnes stojí, se v 18. a 19. století konala oblíbená slavnost pražských ševců **Fidlovačka**.

- ... před 180 lety, 6. 11., zemřel **Karel Hynek Mácha**, básník období romantismu (narodil se 16. 11. 1810).
- ... před 40 lety, 6. 11., zemřel **Václav Čtvrtek** (vl. jménem Václav Cafourek), spisovatel pro děti a mládež, autor povídek, románů a her o současných dětech a populárních pohádkových příběhů. Je považován za pokračovatele klasiků českých pohádek.
- ... před 205 lety, 7. 11., se narodil **Karel Jaromír Erben**, spisovatel. Zemřel 21. 11. 1870.
- ... před 100 lety, 15. 11., zemřel **František Ženíšek**, malíř. Patřil k tzv. „Generaci českého Národního divadla“, tedy ke generaci vlasteneckých umělců glorifikujících národní myšlenku. Od mládí byl považován za velmi nadaného umělce. Byl vynikající kreslíř a malíř historických a alegorických výjevů včetně monumentální malby, perfektní figuralista. Jeho tvorba, ovlivněná neorenesancí, byla akademicky uhlazená, což odpovídalo tehdejšímu oficiálnímu vkusu. Ženíšek se podílel na výzdobě Národního divadla, byl dokonce autorem první opony, která shořela při požáru. V letech 1885–1896 byl profesorem Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a v období 1896–1915 byl profesorem na Akademii výtvarných umění v Praze. Jeho nejslavnější obraz Oldřich a Božena je nyní v majetku Národní galerie v Praze.
- ... před 90 lety, 16. 11., zemřel **Karel Václav Klíč**, malíř, fotograf a grafický technik. V roce 1878 vynalezl heliografuru, při pobytu v Anglii v roce 1890 proces zdokonalil. V roce 1892 sestrojil první hlubotiskovou rotačku. Klíčův vynález je svým významem srovnatelný s Gutenbergovým vynálezem knihtisku, neboť vytvořil podmínky pro uplatnění nové polygrafické techniky pro tisk ilustrovaných časopisů, obalů, uměleckých děl apod. v masovém rozsahu.
- ... před 100 lety, 21. 11., zemřel **František Josef I.**, rakouský císař, český a uherský král z habsbursko-lotrinské dynastie. Stal se jedním z nejdéle vládnoucích panovníků na světě, dožil se nejvyššího věku (86 let) ze všech habsburských panovníků, byl nejdéle vládnoucím císařem rakouským.
- ... před 445 lety, 24. 11., zemřel **Jan Blahoslav**, kněz a biskup jednoty bratrské, literát, vzdělanec, pedagog a představitel domácího reformačně orientovaného humanismu.
- ... před 90 lety, 26. 11., zemřela **Eliška Krásnohorská** (vl. jm. Alžběta Pechová), básnířka, spisovatelka, libretistka a překladatelka.
- ... před 165 lety, 28. 11., zemřel **Vincenc Priessnitz**, zakladatel přírodního způsobu léčení založeném na léčebném účinku

obyčejné vody. Působil ve slezské části Jeseníků (dnes Lázně Jeseník). Prosažoval léčbu prací, čerstvým vzduchem a horskou vodou. Položil tak základy hydroterapie. Založil světoznámé lázně Jeseník, kde se léčil např. Nikolaj Vasiljevič Gogol.

... před 115 lety, 28. 11., se narodil **Václav Vojtěch**, polárník a cestovatel, který 27. 1. 1929 stanul jako první Čech na půdě Antarktidy.

... před 395 lety, 3. 12., se narodil **Bohuslav Balbín**, gymnaziální učitel, básník, literární vědec, místopisec, hagiograf a historik, označovaný přídomek „vlastenecký jezuita“, i přesto, že podobně smýšlejících bylo v Tovaryšstvu Ježíšovu v jeho době více a že žádné ze svých děl nenapsal česky. Jeho dílo bylo prodchnuto silným vlasteneckým cítěním. Zemřel v pražské staroměstské koleji sv. Klimenta 29. 11. 1688, kde je také pohřben v kryté kostele Nejsvětějšího Salvátora.

... před 90 lety, 4. 12., zemřel **Viktor Ponrepo** (vl. jm. Dismas Šlambor), kouzelník a průkopník české kinematografie, majitel prvního stálého kina v Praze v domě U Modré štiny v Karlově ulici.

... před 225 lety, 5. 12., zemřel **Wolfgang Amadeus Mozart**, rakouský hudební skladatel.

... před 85 lety, 9. 12., se narodil **Ladislav Smoljak**, režisér, scénárista a herec, spoluzakladatel Divadla Jára Cimrmana.

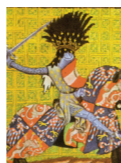
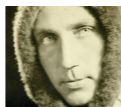
... před 265 lety, 12. 12., zemřel **Kylián Ignác Dientzenhofer**, český barokní architekt a stavitel německého původu, mj. též autor stavebního návrhu Zrcadlové kaple, Barokního knihovního sálu a Astronomické věže v Klementinu.

... před 20 lety, 13. 12., zemřel **František Venclovský**, český těžký atlet, boxer, známý především jako otužilec, který jako první československý občan přeplaval v roce 1971 na druhý pokus kanál La Manche z Francie do Anglie.

... před 5 lety, 18. 12., zemřel **Václav Havel**, spisovatel, dramatik, prezident ČR.

... před 90 lety, 21. 12., se narodil **Arnošt Lustig**, český židovský spisovatel a publicista světového významu, autor celé řady děl s tématem holokaustu.

... před 755 lety, 25. 12., byl na Pražském hradě slavnostně korunován **Přemysl Otakar II.**, pátý český král z rodu Přemyslovců.

Zveme vás

Výstavní chodba - přízemí
Vstupné 10 Kč (čtenáři NK ČR zdarma)

Josef Stepling – osvícený jezuita
7. 11.–14. 1. / po–so 9–19 h.

Výstava u příležitosti mezinárodní konference „Klementinum a jezuitská věda“, která se bude konat v Klementinu ve dnech 9. – 10. 11., je věnovaná životu a dílu našeho nejvýznamnějšího představitele matematiky, fyziky a astronomie 18. století, Josefa Steplinga (1716–1778). Návštěvníci se seznámí s jeho mládím, ranými lety i následnou vědeckou činností, kdy se stal ředitelem filosofických studií – do této funkce jej jmenovala sama císařovna Marie Terezie. Dověděl se také, jak zakládal v Klementinu matematické museum a naši první hvězdárnu. Další část výstavy je věnována jeho badatelským počínům v astronomii, meteorologii, matematice a fyzice, i jeho žákům a následovníkům. Za pozornost rovněž stojí představení Steplinga jako osobnosti, která vedla rozsáhlou korespondenci s řadou významných postav tehdejší evropské vědy. Výstavu doplňují originální tisky z fondů NK ČR, fotokopie několika autografů, ukázky z literatury, jež mu byla věnována aj

Galerie Klementinum

Mariánské náměstí 190/5, vchod B2
Vstupné: dospělí 50 Kč, děti, studenti a senioři 30 Kč, zdarma: děti do 5 let, držitelé průkazu ZTP/P a pedagogický dozor doprovázející školní skupinu. Více informací na www.nkp.cz.

Betlémy v Klementinu
23. 11.–8. 1. / denně 9–18 h.;
ve dnech 24. a 31. 12. 9–15 h.

Tradiční výstava pořádaná ve spolupráci s Muzeem betlémů Karlštejn představuje betlémy od období baroka do konce druhé světové války. Základ výstavy tvoří dřevěné betlémy z většiny nejvýznamnějších betlemářských oblastí celé republiky, k vidění jsou i malované betlémy z papíru, raritní historické betlémy z cukru, vosku, hlíny, sádry, durolinu či dobové umělé hmoty. Součástí je opět „Hravá dílnička“, kde si mohou návštěvníci podle vzorů nebo vlastní fantazie vytvořit figurky z marcipánu.

Křižovnická chodba

Vstupné 10 Kč (čtenáři NK ČR zdarma)

Slavné stavby Františka Maxmiliána Kaňky

5. 10.–10. 12. / po–so: 9–19 h.

Výstavu u příležitosti 250. výročí úmrtí prvního původem českého velikána barokní architektury pořádá Kotěrovo centrum architektury o.p.s ve spolupráci s nakladatelstvím FOIBOS BOOKS.

Panelová výstava představuje reprezentativní výběr 25 staveb z rozsáhlé tvorby F. M. Kaňky, jenž patří, spolu se Santinim a Dientzenhofery, mezi umělecky nejvýznamnější a nejproduktivnější architektky českého baroka.

Předsálí Všeobecné studovny

Vstupné 10 Kč (čtenáři NK ČR zdarma)

Bulharské fondy a bulharistická činnost Slovanské knihovny

9. 11.–14. 1. / po–so 9–19 h.

Výstava u příležitosti 100. výročí bulharistiky na Filozofické fakultě UK v Praze představuje rozsah a kvalitu bulharské sbírky Slovanské knihovny na příkladech nejstarších titulů knih, periodik a prací českých bulharistů, ale i českých překladů bulharské krásné literatury nového tisíciletí.

Hlavní nádvoří Klementina / Zrcadlová kaple

Vánoční jarmark v Klementinu

7. 12. / od 10 h.

Hlavní nádvoří Klementina opět po roce ožije vánoční atmosférou a nabídne inspiraci i nejrůznější rukodělné výrobky — šperky, látkové hračky, parafínové svíčky, glycerinová mýdla, knihařské výrobky, batikované šátky, patchwork, vánoční dekorace a mnohé další. Část výtěžku bude věnována nadačnímu fondu Klíček na provoz dětského hospice. Jarmark pořádá Národní knihovna ČR a Klub tvořivých knihovníků SKIP.

V rámci jarmarku, od 10 do 16 h. bude pro veřejnost otevřena Zrcadlová kaple, vstup zdarma.

Klementinum 190

Zasedací sál, 1. patro

(vstup od Mariánského náměstí, vchod B2)

Vstup zdarma

Tóny Bábelu malbou

15. 11. / od 19 h.

Hudebně-filmový večer s filmovou a operní hudbou, promítáním dokumentů, živým zpěvem, hrou na housle a video malbami, v němž se představí Zuzana Michlerová, Vladimír Kiseljov, Monika Sommerová a Ondřej Novák.

Mezi řádky: dialog tance a hudby

Chodba, 1. patro (vstup od Mariánského náměstí, vchod B2)

8. 12. / od 18 h.

V hudebně-tanečním večeru vystoupí choreografka, tanečnice a profesorka současného tance Lenka Kniha Bartůňková, na cello ji bude doprovázet Michal Turek, zpěvák, instrumentalista a alternativní hudebník.

